

KÖNYVÉSZET.

Összeállítja Hellebrant Árpád.

KÜLFÖLDI IRODALOM.

Forbiger Alb. und Winkler Ad., Hellas und Rom, Populäre Darstellung des öffentlichen und häuslichen Lebens der Griechen und Römer. 2. Abth.: Griechenland im Zeitalter des Perikles. 3. Bd. (des ganzen Werkes 6. und letzter Band, von Ad. Winkler). Leipzig, 1882. Fues's. (VI. 691 l. N. 8-r.). Ara 11 mk.

Forbigernek *Hellas und Rom* című jeles munkájából Forbiger halálakor az első rész: *Rom im Zeitalter der Antonine*, egészen (1871—1874. 3 kötet), a második részből *Griechenland im Zeitalter des Perikles* pedig két kötet állott készen; a még hiányzó harmadik kötetet Winkler írta meg egészen a sajátjából, népszerű és alapos előadásban. Minthogy az első két kötetben Athen irodalma és művészete Perikles korában alig volt érintve, az Athén topographiájára vonatkozó munkálatok nem voltak kellőleg felhasználva, Athen állami berendezésének ismertetése pedig csak a perzsa háborúk idejére szorítkozott, a szerző e hiányt kipótolta és hat fejezetben Perikles tevékenységét a bel- és külügyekben, továbbá Athént az Akropolissal és a Kerameikossal, az Agorával s egyéb jelentékeny helyiségeivel oly ügyesen és alaposan tárgyalja, hogy az olvasó a Perikles korabeli Athénnek csakugyan tökéletes plastikus képét nyeri.

Grimm Hermann, Fünfzehn Essays. Dritte Folge. Berlin, 1882. 463 l. Ara 8 mk.

Tartalom: Ralph Waldo Emerson. — Fiorenza. — Raphaels Schule von Athen. — Michelangelos Sarkophage in der Sacristei von San Lorenzo. — Raphaels Madonna von Terranuova. — Zwei Stiche von Friedrich Weber (1. Tizians Irdische und himmlische Liebe. 2. Holbeins Porträt des Erasmus von Rotterdam). — Die Entstehung des Volksbuches von Dr. Faust. — Ralph W. Emerson über Goethe und Shakespeare. Uebersetzt aus dem englischen. — Bettina von Arnim. — Die Brüder Grimm (1. Wilhelm. 2. Jakob. 3. Ludwig Enil). — Rauchs hundertjähriger Geburtstag. — Anselm Feuerbach. — Zwei Dürer'sche Kupferstiche. — Raphaels Galatea in der Farnesina zu Rom. — Raphaels erste Zeiten. — A kötet végén tárgymutató.

A legjelesebb német essayista e dolgozatai, mint az előbbi két kötet darabjai is, alapos ismeretek, szellemes felfogás és szép előadás által kitűnnek.

Kolmatschewsky L., Az állatépítés a nyugaton és a szlávoknál. Kazan, 1882, VIII. és 316 lap.

Oroszul van írva, pedig tárgyánál fogva mások is szívesen olvasnák. Ismertetését nagy köszönettel vennék.

T. Livii Historiarum Romanorum libri qui supersunt. Ex recensione Jo. Nic. Madvigii. Iterum ediderunt Jo. Nic. Madvigius et Jo. L. Ussingius. Vol. II. pars II, libros a vicesimo secto ad tricesimum continens. Hauniae, 1882. Ara 3.50 mk.

Livius hatodik decasának első fele tizenkilencz évvel ezelőtt jelent meg Madvig kiadásában először, még pedig egyes-egyedül a híres Codex Puteanus szövegére alapítva. Azóta Hertz, Heerwagen, Mommsen és Studemund nyomán Luchs (1879-ben) kimutatta, hogy Livius 26., 27., 28., 29., 30-ik könyve szövegének megállapításánál a Puteanuson kívül egy elveszett codex spirensist is tekintetbe kell venni. Madvig

ezen újabb kiadásban elismerte Luchs állításainak helyes voltát, de azért szövege sok tekintetben mégis különbözik a Luchsétól, a mennyiben, mint az ilyen eclecticus eljárásnál előre látható, Madvig gyakran megmaradt a Puteanus olvasása mellett, hol Luchs a Spirensis olvasását követte. Liviusnak legjobb szöveg-kiadása jelenleg mindenestre a Madvig-Ussingé.

Mahrenholtz E., Molière. Einführung in das Leben und die Werke des Dichters. Heilbronn. 1882. 266 l. Ara 4 mk.

A nagy közönség számára ügyesen készített, igen ajánlható kivonatot szerzőnek kitünő nagy munkájából: *Molière's Leben und Werke.*

Muth, Richard v., Mittelhochdeutsche Metrik. Leitfaden zur Einführung in die Lektüre der Classiker. Wien, 1882. 130 l.

A középfelnémet verstannak első rendszeres és teljes tárgyalása. Nagyrészt Lachmann kutatásain és nézetein alapszik, de minden kérdésben teljességre törekszik. Nyolcz fejezetre oszlik: 1. Hangsúly és hangmennyiség. 2. Verselés és rhythmus. 3. Hangsúlyozott és hangsúlytalan szótagok. 4. A vers egyes helyei. 5. A rím. 6. A sornetszct. 7. A versszak. 8. A leich. — Egyik főjelessége a gazdag tartalmu könyvnek a példák nagy száma, melyek többnyire történeti sorrendben vannak közölve, úgy hogy az egyes verstani jelenségek történeti fejlődését is feltüntetik. A szerző nem akar újat adni, hanem csak a tudománynak eddig elért, de roppantul elszórt eredményeit összefoglalni. Ez utóbbi feladatát kitünően teljesíti, de ad egyszersmind sok újat is, mert rendszerességénél fogva sok jelenséget tárgyal, melyeket eddig alig méltattak figyelemre. Mindenképen örvendetes munka, melyet senki sem fog nélkülözhetni, ki a középkori német költészettel foglalkozni kíván.

Poetae Lyrici Graeci. Recensuit Theodorus Bergk. Editionis Quartae Vol. III. Poetae Melicos Continens. Lipsiae. Teubner. 1882. 747 lap. Ara 13.60 mk.

A görög lyrai költők Bergk-féle gyűjteményének ezen utolsó kötetét is Schaefer Arnold és Hiller Ede rendezték sajtó alá; Bergk maga még 1881-ben meghalt és már csak a Pindaros műveit tartalmazó első kötet negyedik kiadásának megjelenését élte meg. Kéziratban azonban a másik két kötet is át volt javítva, és minthogy a kiadók kiváló gondot fordítottak arra, „ut haec editio ita prodiret quemadmodum Bergkianus eam adornatum voluit”, e harmadik kötetet sem nélkülözheti a szakember. A kiadás majdnem minden oldala arról tanuskodik, hogy Bergk szorgalmasan és fényes eredménnyel dolgozta át művét. Alcmannak, Sapphonak, Stesichorosnak, Anacreonnak, Simonilesnek, Baccylidesnek és sok más kisebb lyrai költőnek ez a legjobb, ez az egyedi hasznavehető kiadása.

Rzach Alois, Neue Beiträge zur Technik des Nachhomerischen Hexameters. Wien, 1882. Gerold. 128 l.

Folytatása a szerzőnek 1880-ban megjelent művének: *„Studien zur Technik des nachhomerischen heroischen Verses”,* melyben a rövid szótagoknak liquidák előtt előforduló megnyújtását figyelte meg a szerző az egész Homeros után való eposi költészetben végig. A jelen munkában a szerző a többi megnyújtásokkal foglalkozik két fejezetben: az első (p. 40—42) azon eseteket tárgyalja, mikor a szó végén álló rövid magánhangzó egyszerű mássalhangzó előtt hosszúnak van véve, a második pedig (p. 42—126) azon eseteket, mikor a szónak egy mássalhangzóra végződő rövid végszótagja magánhangzóval kezdődő szó előtt nyúlik meg. Mindkét esetre nézve a legtöbb epikus költő bizonyos szabályokat állított föl magának, melyeknek felderítése Rzachnak nem ritkán a szöveg corrupteláinak felismerésére és helyreállítására ad alkalmat.